

Loftbod från Jansbrända, Grangärde socken

Dendrokronologisk undersökning

av Torbjörn Axelson, juni 2011

Den 21 juni 2011 tog jag med tillväxtborrh tre prov för dendrokronologisk datering i Loftboden från Jansbrända ([60° 14' 20" N, 14° 45' E](#)) nu på Grangärde hembygdsgård, [60° 13' 12.0" N, 14° 58' 6.7" E](#). Proven togs ur stockarna B3, B4 och B5, alltså i östra gaveln på nedre våningen. Alla prov har vankant, men två av proven har problematisk ytved. Det bästa provet är från stock B3, och har yttersta ring från 1789. Provet ur stock B4 har blånad splintved och yttersta ring från 1787, vilket kan tolkas som att trädet varit dött (t.ex vindfälle eller torrfall) en tid innan det användes. Det tredje provet har en mycket tynande tillväxt efter 1754, vari kan urskiljas minst 27 årsringar, men det torde representera fler än 27 år, genom att ett okänt antal osynliga ringar torde finnas. Yttersta ring på detta prov dateras därför till tidigast 1781. Om dessa tre stockar är representativa för hela byggnaden, bör den vara byggd ca 1790 och virke som redan varit dött eller på väg att dö har utnyttjats. Detta *kan* vara ett tecken på att brukaren inte kunnat välja virke fritt, utan fått det anvisat åt sig.

Det kan noteras att det finns ett ljud (kanske brandskada) i provet ur B3 från sommaren 1747, och en kraftig tillväxtökning, p.g.a friställning, i provet ur B4 efter 1725.

Loftbod från Jansbrända byggd ca 1790.

Denna och andra dendrokronologiska studier av T. Axelson återfinns på taxelson.se/dendro/obj/

```
GRHD 1 Loftbod fr Jansbrända, nu Grangärde Hembygdsgård PISY
GRHD 2 Sweden Pinus sylvestris 250m 6014N1444E 1664 1789
GRHD 3 T. Axelson
GRHD #### 60°13'12"N, 14°58'6.7"E
GRHD1a 1686 151 93 111 164
GRHD1a 1690 202 224 171 161 146 141 128 156 148 119
GRHD1a 1700 144 98 142 158 150 131 125 123 75 57
GRHD1a 1710 92 98 112 123 104 101 118 90 83 162
GRHD1a 1720 145 131 145 129 138 119 84 106 109 119
GRHD1a 1730 121 106 117 106 80 56 71 71 88 78
GRHD1a 1740 68 40 47 49 43 45 46 -999 -999 144
GRHD1a 1750 109 88 116 73 59 76 54 63 53 92
GRHD1a 1760 71 70 55 56 81 59 37 34 29 33
GRHD1a 1770 24 39 51 41 39 30 58 55 62 49
GRHD1a 1780 71 56 65 43 31 31 30 21 16 12
GRHD1a 1790 999
GRHD1a #### B3, Vk
GRHD2a 1664 379 266 255 273 269 279
GRHD2a 1670 348 275 334 241 176 161 158 191 267 244
GRHD2a 1680 289 336 286 234 157 128 159 153 116 100
GRHD2a 1690 76 122 96 67 136 100 116 95 57 49
GRHD2a 1700 62 70 80 81 40 37 46 53 49 46
GRHD2a 1710 75 70 77 87 70 67 89 51 50 66
GRHD2a 1720 80 54 56 63 58 70 90 192 246 228
GRHD2a 1730 241 127 157 98 58 40 33 27 44 30
GRHD2a 1740 26 13 19 21 27 29 22 28 42 38
GRHD2a 1750 41 45 52 37 44 43 22 25 31 40
GRHD2a 1760 44 39 37 35 38 24 22 22 15 14
GRHD2a 1770 15 14 19 13 4 11 18 20 25 20
GRHD2a 1780 18 13 14 17 28 22 22 21 999
GRHD2a #### B4, vk men blånad splintved
GRHD3a 1674 293 259 238 217 274 241
GRHD3a 1680 252 287 255 273 181 166 210 182 168 211
GRHD3a 1690 191 246 197 181 267 215 207 174 166 159
GRHD3a 1700 215 166 213 175 96 73 89 92 59 75
GRHD3a 1710 116 105 122 106 124 132 107 88 65 88
GRHD3a 1720 104 81 87 78 55 46 42 56 78 66
GRHD3a 1730 93 91 106 79 83 46 60 58 52 38
GRHD3a 1740 20 20 32 21 19 22 22 20 19 7
GRHD3a 1750 22 19 31 25 21 14 7 20 25 18
GRHD3a 1760 29 33 30 34 23 20 24 9 17 22
GRHD3a 1770 19 15 14 14 20 24 15 17 8 25
GRHD3a 1780 19 10 999
GRHD3a #### B5, (Vk) tynande, yngsta 27 ringarna innehåller troligen fel
```